

Didactische ontwikkelingslijn

van

Begrijpend lezen

15 februari 2017

De Didactische Ontwikkelingslijn Begrijpend Lezen wordt gebruikt in de Diagnostische Toetsen Begrijpend Lezen van Grammatikos. Meer informatie en bestelmogelijkheden vindt u op onze website.

www.grammatikos.nl

Grammatikos

Voor vragen en informatie kunt u mailen met info@grammatikos.nl

	<i>GROEP 5</i>		<i>GROEP 6</i>		<i>GROEP 7</i>		<i>GROEP 8</i>
	<i>M5</i>	<i>E5</i>	<i>M6</i>	<i>E6</i>	<i>M7</i>	<i>E7</i>	<i>M8</i>
Structuur-kenmerken tekst	<ul style="list-style-type: none"> titel alineas (tussen)kopje 	<ul style="list-style-type: none"> titel alineas (tussen)kopje 	<ul style="list-style-type: none"> titel alineas (tussen)kopje 	<ul style="list-style-type: none"> titel alineas (tussen)kopje indeling: inleiding, kern, slot 	<ul style="list-style-type: none"> titel alineas (tussen)kopje indeling: inleiding, kern, slot 	<ul style="list-style-type: none"> titel alineas (tussen)kopje indeling: inleiding, kern, slot 	<ul style="list-style-type: none"> titel alineas (tussen)kopje indeling: inleiding, kern, slot
Onbekende woorden	<ul style="list-style-type: none"> door- of teruglezen definiëring: dit is... 	<ul style="list-style-type: none"> door- of teruglezen definiëring: dit is... omschrijving synoniemen 	<ul style="list-style-type: none"> door- of teruglezen definiëring: dit is... omschrijving synoniemen afleiden uit de tekst 	<ul style="list-style-type: none"> door- of teruglezen definiëring: dit is... omschrijving synoniemen afleiden uit de tekst 	<ul style="list-style-type: none"> door- of teruglezen definiëring: dit is... omschrijving synoniemen afleiden uit de tekst 	<ul style="list-style-type: none"> door- of teruglezen definiëring: dit is... omschrijving synoniemen afleiden uit de tekst 	<ul style="list-style-type: none"> door- of teruglezen definiëring: dit is... omschrijving synoniemen afleiden uit de tekst
Verwijswoorden 1	<ul style="list-style-type: none"> naar concrete personen, dieren en gebeurtenissen terug- en vooruit verwijzen 	<ul style="list-style-type: none"> naar concrete personen, dieren en gebeurtenissen terug- en vooruit verwijzen 	<ul style="list-style-type: none"> naar concrete personen, dieren en gebeurtenissen terug- en vooruit verwijzen 	<ul style="list-style-type: none"> naar concrete personen, dieren en gebeurtenissen terug- en vooruit verwijzen 	<ul style="list-style-type: none"> naar concrete personen, dieren en gebeurtenissen terug- en vooruit verwijzen 	<ul style="list-style-type: none"> naar concrete personen, dieren en gebeurtenissen terug- en vooruit verwijzen 	<ul style="list-style-type: none"> naar concrete personen, dieren en gebeurtenissen terug- en vooruit verwijzen
Verwijswoorden 2		<ul style="list-style-type: none"> naar een (deel van een) zin 	<ul style="list-style-type: none"> terug- en vooruit verwijzen naar een zin naar abstracte gebeurtenissen 	<ul style="list-style-type: none"> naar een zin naar abstracte gebeurtenissen 	<ul style="list-style-type: none"> naar een zin naar abstracte gebeurtenissen lange afstand relaties 	<ul style="list-style-type: none"> naar een zin naar abstracte gebeurtenissen lange afstand relaties 	<ul style="list-style-type: none"> naar een zin naar abstracte gebeurtenissen lange afstand relaties

	<i>GROEP 5</i>		<i>GROEP 6</i>		<i>GROEP 7</i>		<i>GROEP 8</i>
	<i>M5</i>	<i>E5</i>	<i>M6</i>	<i>E6</i>	<i>M7</i>	<i>E7</i>	<i>M8</i>
Signaalwoorden 1 Causale verbanden (voegwoorden van causaliteit, gevolg en doel)	<ul style="list-style-type: none"> omdat, doordat, daarom, daardoor, hierdoor, waardoor want 	<ul style="list-style-type: none"> omdat, doordat, daarom, daardoor, hierdoor, waardoor want 	<ul style="list-style-type: none"> omdat, doordat, daarom, daardoor, hierdoor, waardoor want zodat 	<ul style="list-style-type: none"> omdat, doordat, daarom, daardoor, hierdoor, waardoor want zodat opdat 	<ul style="list-style-type: none"> omdat, doordat, daarom, daardoor, hierdoor, waardoor want zodat opdat, teneinde 	<ul style="list-style-type: none"> omdat, doordat, daarom, daardoor, hierdoor, waardoor want zodat opdat, teneinde 	<ul style="list-style-type: none"> omdat, doordat, daarom, daardoor, hierdoor, waardoor want, immers zodat opdat, teneinde
Over de leerjaren heen is er in teksten een toename van impliciete causale relaties: causale relaties tussen zinnen of zinsdelen zonder gebruik van het specifieke signaalwoord.							
Signaalwoorden 2 Overige verbanden		<i>Tegenstellend:</i> <ul style="list-style-type: none"> maar 	<i>Tegenstellend:</i> <ul style="list-style-type: none"> maar echter, daar staat tegenover 	<i>Tegenstellend:</i> <ul style="list-style-type: none"> maar echter, daar staat tegenover in tegenstelling tot, daarentegen, in tegendeel 	<i>Tegenstellend:</i> <ul style="list-style-type: none"> maar echter, daar staat tegenover in tegenstelling tot, daarentegen, in tegendeel 	<i>Tegenstellend:</i> <ul style="list-style-type: none"> maar echter, daar staat tegenover in tegenstelling tot, daarentegen, in tegendeel 	<i>Tegenstellend:</i> <ul style="list-style-type: none"> maar echter, daar staat tegenover in tegenstelling tot, daarentegen, in tegendeel

	GROEP 5		GROEP 6		GROEP 7		GROEP 8
	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8
		<p><i>Opsommend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ten eerste, ten tweede, ... ten slotte • en en en • en, komma's, en <p><i>Concluderend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dus <p><i>Uitleggend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bijvoorbeeld, zo 	<p><i>Opsommend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ten eerste, ten tweede, ... ten slotte • en en (of) en • en, komma's, en • ten slotte, als laatste, bovendien, verder <p><i>Concluderend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dus <p><i>Uitleggend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bijvoorbeeld, zo, zoals, als • dat wil zeggen, met andere woorden 	<p><i>Opsommend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ten eerste, ten tweede, ... ten slotte • en en (of) en • en, komma's, en • ook, bovendien, verder, als laatste <p><i>Concluderend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dus • samengevat, kortom, alles bij elkaar <p><i>Uitleggend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bijvoorbeeld, zo, zoals, als • dat wil zeggen, met andere woorden 	<p><i>Opsommend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ten eerste, ten tweede, ... ten slotte • en en (of) en • en, komma's, en • ook, bovendien, verder, als laatste <p><i>Concluderend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dus • samengevat, kortom, alles bij elkaar <p><i>Uitleggend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bijvoorbeeld, zo, zoals, als • dat wil zeggen, met andere woorden • Lange afstand relaties 	<p><i>Opsommend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ten eerste, ten tweede, ... ten slotte • en en (of) en • en, komma's, en • ook, bovendien, verder, als laatste • maar ook <p><i>Concluderend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dus • samengevat, kortom, alles bij elkaar • hoe het ook mag zijn <p><i>Uitleggend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bijvoorbeeld, zo, zoals, als • dat wil zeggen, met andere woorden • Lange afstand relaties 	<p><i>Opsommend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ten eerste, ten tweede, ... ten slotte • en en (of) en • en, komma's, en • ook, bovendien, verder, als laatste • maar ook <p><i>Concluderend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dus • samengevat, kortom, alles bij elkaar • hoe het ook mag zijn <p><i>Uitleggend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bijvoorbeeld, zo, zoals, als • dat wil zeggen, met andere woorden • Lange afstand relaties
Over de leerjaren heen is er in teksten een toename van impliciete relaties: relaties tussen zinnen of zinsdelen die een concluderend of uitleggend verband aangeven zonder gebruik van het specifieke signaalwoord.							

	<i>GROEP 5</i>		<i>GROEP 6</i>		<i>GROEP 7</i>		<i>GROEP 8</i>
	<i>M5</i>	<i>E5</i>	<i>M6</i>	<i>E6</i>	<i>M7</i>	<i>E7</i>	<i>M8</i>
Hoofdgedachte	<ul style="list-style-type: none"> tussenkopjes aanwezig kopje van een alinea bepalen mbv multiple choice 	<ul style="list-style-type: none"> tussenkopjes aanwezig kopje van een alinea bepalen mbv multiple choice 	<ul style="list-style-type: none"> tussenkopjes aanwezig thema bepalen kopje van een alinea bepalen mbv multiple choice belangrijkste zin van een alinea/wat wil de schrijver vooral zeggen hoofdgedachte van de tekst 	<ul style="list-style-type: none"> tussenkopjes beperkt aanwezig thema bepalen belangrijkste zin van een alinea/wat wil de schrijver vooral zeggen hoofdgedachte van de tekst 	<ul style="list-style-type: none"> tussenkopjes beperkt aanwezig thema bepalen belangrijkste zin van een alinea/wat wil de schrijver vooral zeggen hoofdgedachte van de tekst 	<ul style="list-style-type: none"> tussenkopjes afwezig thema bepalen belangrijkste zin van een alinea/wat wil de schrijver vooral zeggen kopje van een alinea bepalen hoofdgedachte van de tekst 	<ul style="list-style-type: none"> tussenkopjes afwezig thema bepalen belangrijkste zin van een alinea/wat wil de schrijver vooral zeggen kopje van een alinea bepalen hoofdgedachte van de tekst
Leesbegrip	<ul style="list-style-type: none"> terug lezen in de tekst achtergrondkennis gebruiken kennis integreren 	<ul style="list-style-type: none"> terug lezen in de tekst achtergrondkennis gebruiken kennis integreren 	<ul style="list-style-type: none"> terug lezen in de tekst achtergrondkennis gebruiken kennis integreren 	<ul style="list-style-type: none"> terug lezen in de tekst achtergrondkennis gebruiken kennis integreren 	<ul style="list-style-type: none"> terug lezen in de tekst achtergrondkennis gebruiken kennis integreren 	<ul style="list-style-type: none"> terug lezen in de tekst achtergrondkennis gebruiken kennis integreren 	<ul style="list-style-type: none"> terug lezen in de tekst achtergrondkennis gebruiken kennis integreren
Samenvatten			korte samenvatting van de tekst	korte samenvatting van de tekst	korte samenvatting van de tekst	korte samenvatting van de tekst	korte samenvatting van de tekst

	<i>GROEP 5</i>		<i>GROEP 6</i>		<i>GROEP 7</i>		<i>GROEP 8</i>
	<i>M5</i>	<i>E5</i>	<i>M6</i>	<i>E6</i>	<i>M7</i>	<i>E7</i>	<i>M8</i>
Perspectief van de tekst	<ul style="list-style-type: none"> • zakelijke tekst • grote afstand lezer en tekst • geen irrelevante details 	<ul style="list-style-type: none"> • zakelijke tekst • grote afstand lezer en tekst • geen irrelevante details 	<ul style="list-style-type: none"> • zakelijke tekst • grote afstand lezer en tekst • geen irrelevante details 	<ul style="list-style-type: none"> • zakelijke tekst • grote afstand lezer en tekst • geen irrelevante details 	<ul style="list-style-type: none"> • toevoeging personages • kleinere afstand lezer en tekst • toevoeging irrelevante details (b.v. beschrijvingen) 	<ul style="list-style-type: none"> • toevoeging personages • kleinere afstand lezer en tekst • toevoeging irrelevante details 	<ul style="list-style-type: none"> • toevoeging personages • kleinere afstand lezer en tekst • toevoeging irrelevante details
<p>Over de leerjaren heen neemt de grammaticale complexiteit van de tekst toe. De gemiddelde zins-, woord- en tekstlengte nemen toe en de grammaticale constructie van de zinnen wordt complexer. Het percentage samengestelde zinnen wordt groter en daarbinnen neemt weer het percentage samengestelde zinnen met onderschikkend verband toe.</p>							